

Η κρίση του κορωνοϊού και η απάντηση του κινήματος και της Αριστεράς

Ανακοίνωση της πολιτικής οργάνωσης Κόκκινο Νήμα

Η κρίση του κορωνοϊού και η απάντηση του κινήματος και της Αριστεράς

1. Η κρίση του κορωνοϊού, που ξεκίνησε από την Κίνα και στη συνέχεια εξελίχθηκε σε παγκόσμια πανδημία, μετασχηματίζεται ταχύτατα σε κρίση καθολική: οικονομική, κοινωνική, ιδεολογική/αξιών. Οι συνέπειές της θα είναι εξίσου καθολικές, αλλά σε μια ταξική κοινωνία όπως ο καπιταλισμός θα κατανεμηθούν άδικα, εις βάρος των εργαζόμενων τάξεων, των ανέργων, των εξαθλιωμένων «περιττών» πληθυσμών. Έτσι, αυτή η κρίση μετασχηματίζεται ήδη και θα κλιμακωθεί στη συνέχεια σε κρίση των όρων ζωής, των δικαιωμάτων και ελευθεριών της κοινωνικής πλειοψηφίας. (θα) είναι το σημείο εκκίνησης σκληρών κοινωνικών/ταξικών αγώνων από τους οποίους θα κριθεί η «εικόνα των πραγμάτων που θα έρθουν», τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας του αύριο.

2. Ο λόγος που μια όχι ιδιαίτερα βαριά ιογενής λοίμωξη εξελίσσεται σε παγκόσμια πανδημία με τρομακτικές συνέπειες είναι ότι τα δημόσια συστήματα υγείας είναι απαξιωμένα και υπό κατάρρευση εξαιτίας της συστηματικής εφαρμογής τα τελευταία 30 χρόνια πολιτικών λιτότητας στις δημόσιες δαπάνες κοινωφελούς χαρακτήρα. Αποδεικνύεται τώρα ότι την κρίσιμη στιγμή της πανδημίας μόνο ο δημόσιος τομέας υγείας -παρότι συστηματικά απαξιωμένος- αποτελεί πραγματικό στήριγμα, ενώ ο ιδιωτικός τομέας της υγείας -συστηματικά ευνοούμενος και προμοδοτούμενος από τις κυρίαρχες πολιτικές- επιβεβαιώνει ακόμη και εν μέσω της κρίσης τον κερδοσκοπικό του χαρακτήρα.

3. Οι θεωρίες συνωμοσίας για την προέλευση του ιού, για πιθανή εργαστηριακή κατασκευή κ.λ.π., δεν είναι μόνο επιστημονικά αστήρικτες και αναπόδεικτες, αλλά και το τέλει άλλοθι για τον «καπιταλισμό της καταστροφής», αφού αποκρύβουν, συνειδητά ή ασυνείδητα, τις βαθύτερες αιτίες που επικίνδυνες ιογενείς λοιμώξεις εμφανίζονται με μεγάλη συχνότητα τα τελευταία χρόνια: τις συνθήκες παραγωγής στη βιομηχανική κτηνοτροφία σε συνδυασμό με την ταχύτατη αποψίλωση των δασών και την καταστροφή των ενδιαιτημάτων άγριας ζωής, που ευνοούν τη μετάδοση στον άνθρωπο -με ταυτόχρονη μετάλλαξη/ισχυροποίηση- ιών που υπάρχουν στο ζωικό βασίλειο. Οι αιτίες αυτές συνδέονται ευθέως με μία από τις πλευρές του τεράστιου ζητήματος της κλιματικής αλλαγής αλλά και με μια σημαντική πλευρά του κυρίαρχου καπιταλιστικού καταναλωτικού προτύπου.

Ο καπιταλισμός είναι λοιπόν διπλά ένοχος γι' αυτή την πανδημία: αφενός γιατί κατέστρεψε συστηματικά το δημόσιο σύστημα υγείας και αφετέρου γιατί η ασύδοτη καπιταλιστική «ανάπτυξη» στην υπηρεσία του αχαλίνωτου κέρδους δημιούργησε τις συνθήκες για την ανάπτυξη νέων/επικίνδυνων ιογενών λοιμώξεων.

4. Η διαχείριση της κρίσης δημόσιας υγείας από την κυβέρνηση της ΝΔ διέπεται, από το ξεκίνημά της μέχρι σήμερα, από τέσσερις βασικές προτεραιότητες:

Πρώτο, την πρόκληση της μικρότερης δυνατής ζημίας στις καπιταλιστικές επιχειρήσεις: Η ελληνική κυβέρνηση, ακολουθώντας το παράδειγμα σχεδόν όλων των κυβερνήσεων, άργησε να πάρει τα πρώτα μέτρα από το συνδυασμό δύο λόγων: αφενός επειδή υποτίμησε την ένταση, τη διάρκεια και τις συνέπειες της κρίσης, αφετέρου επειδή πρυτάνευσε το κριτήριο της απρόσκοπτης συνέχισης της παραγωγικής διαδικασίας, δηλαδή της καπιταλιστικής κερδοφορίας – παρότι είναι προφανές ότι οι χώροι εργασίας, ως χώροι μαζικής συνάθροισης και υψηλού βαθμού συγχρωτισμού, είναι βασικός «μηχανισμός» μετάδοσης. Εξαιτίας αυτού, καταλήξαμε στο παράδοξο να απαγορεύεται η συνάθροιση άνω των δύο πολιτών, αλλά την ίδια στιγμή να λειτουργούν

εργασιακοί χώροι μαζικής συνάθροισης. Το παράδειγμα της Ιταλίας δείχνει πόσο εγκληματικό είναι αυτό και πόσο αυξάνει κατακόρυφα τον αριθμό των θανάτων.

Δεύτερο, τον έλεγχο και την κατανομή στο χρόνο των ρυθμών αύξησης των κρουσμάτων: Με δημόσιες δηλώσεις τους, κυβερνητικοί αξιωματούχοι έχουν παραδεχθεί ότι η κλιμάκωση των περιοριστικών μέτρων αποσκοπούσε/αποσκοπεί στην αύξηση των κρουσμάτων με ρυθμούς και με χρονική κατανομή τέτοια, που δεν θα «εξέθετε» τις αντοχές του δημόσιου συστήματος υγείας οδηγώντας το σε κατάρρευση και ταυτόχρονα δεν θα αύξαινε την κοινωνική πίεση προς την κυβέρνηση για επίταξη ή και εθνικοποίηση του ιδιωτικού συστήματος υγείας. Η κλιμάκωση των περιοριστικών μέτρων αποσκοπούσε όχι στην πρόληψη καθαυτή αλλά στη διαχείριση των μειωμένων αντοχών του κατεστραμμένου από τις πολιτικές λιτότητας συστήματος υγείας και στην προστασία του ιδιωτικού τομέα υγείας. Γι' αυτό παρατηρείται το δεύτερο μεγάλο παράδοξο: να επιβάλλεται απαγόρευση κυκλοφορίας ενώ ταυτόχρονα δεν γίνονται τεστ ούτε σε ανθρώπους που έχουν εμφανή συμπτώματα.

Τρίτο, τη μετάθεση των κυβερνητικών ευθυνών για όλα τα προηγούμενα είτε στο «ανυπέρβλητο» των δυσκολιών μιας «πρωτοφανούς κατάστασης» είτε στους «ανεύθυνους» πολίτες που δεν τηρούν πιστά τα περιοριστικά μέτρα.

Τέταρτο, τη δημιουργία μαζικής ψυχολογίας και συνθηκών έκτακτης ανάγκης ώστε να ενισχύεται η παθητικοποίηση και το αίσθημα παραίτησης των πολιτών (και, στη βάση αυτή, το κυβερνητικό μονοπώλιο άσκησης πολιτικής στο ζήτημα της κρίσης), να ενισχύεται το κρατικό μονοπώλιο όχι απλώς στη λήψη μέτρων αλλά και στην πολιτική γενικά και να εγγράφονται βαριές υποθήκες κλιμάκωσης του κρατικού αυταρχισμού.

Εξαιτίας τέτοιων προτεραιοτήτων/σκοπιμοτήτων, η κυβέρνηση απέκλεισε συνειδητά τον άλλο δρόμο στην αντιμετώπιση της κρίσης: τη διενέργεια μαζικών ελέγχων εντοπισμού κρουσμάτων στο γενικό πληθυσμό και την επιβολή καραντίνας στους φορείς

του ιού ή σε ευπαθείς ομάδες σε συνδυασμό με άμεση/γενναία ενίσχυση του συστήματος υγείας (μαζικές προσλήψεις γιατρών/νοσηλευτικού προσωπικού με μόνιμη/πλήρη απασχόληση και επίταξη του ιδιωτικού τομέα υγείας).

Οι άλλες προτεραιότητες της κυβέρνησης «έκαψαν» εξαρχής μια τέτοια διαχείριση, πριν καν εξεταστεί. Η διεθνής εμπειρία λέει ότι αυτή η μέθοδος ήταν η πλέον αποτελεσματική για τις χώρες που εφαρμόστηκε: στη Ν. Κορέα, την Ταϊβάν και τη Σιγκαπούρη (εν μέρει, αν και καθυστερημένα, στην Κίνα). Σε αυτές τις χώρες δεν επιβλήθηκε γενική καραντίνα στον πληθυσμό ούτε έφτασαν στη μακάβρια επιλογή να επιλέγουν ποια κατηγορία ασθενών θα αφήσουν να πεθάνει (θυσιάζοντας τους μεγαλύτερης ηλικίας για να σωθούν οι νεότεροι).

5. Ωστόσο, οι επικαιροποιημένες εκτιμήσεις για τη διάρκεια της κρίσης δημόσιας υγείας (ότι αυτή θα διαρκέσει τουλάχιστον όλο το 2020 ύστερα από μια πρόσκαιρη υποχώρηση το καλοκαίρι) οδηγούν ήδη σε «δεύτερες σκέψεις» καπιταλιστές ηγέτες. Όχι μόνο ο Τραμπ, αλλά και ο Μακρόν δηλώνουν ότι η καπιταλιστική παραγωγή δεν μπορεί να αντέξει για πολύ το lockdown παρ' όλα τα πρωτοφανή μέτρα στήριξης που λαμβάνουν οι κεντρικές τράπεζες, οι κυβερνήσεις και οι καπιταλιστικοί οργανισμοί. Οι «προβληματισμοί» αυτοί προδιαγράφουν ένα νέο έγκλημα κατά της δημόσιας υγείας: ότι τα μέτρα πρόληψης θα αρθούν πριν την ώρα τους για να σωθεί ο καπιταλιστικός παραγωγικός μηχανισμός από τρομερό πλήγμα. Δεν πρέπει να υπάρχει καμία αυταπάτη: όσοι διαχειρίζονται τις τύχες του καπιταλισμού θα προτιμήσουν να θυσιάσουν τη δημόσια υγεία και ιδιαίτερα την υγεία των εργαζόμενων, των ανέργων, των φτωχών και των προσφύγων μπροστά στο ενδεχόμενο να υποστεί ο καπιταλισμός «ανήκεστο βλάβη». Τα συνδικάτα, το κίνημα, η Αριστερά πρέπει να είναι έτοιμοι και γι' αυτή τη μάχη.

6. Η κρίση δημόσιας υγείας εξελίσσεται ήδη σε παγκόσμια/δομική οικονομική κρίση. Οι αρχικές, σχετικά αισιόδοξες προβλέψεις ότι η κρίση θα έχει μικρή διάρκεια και ελεγχόμενες συνέπειες

έχουν ήδη διαλυθεί. Η κομισιόν εκτιμά ότι στην ΕΕ η ύφεση το 2020 θα ανέλθει στο ποσοστό 4,5%. Το ΔΝΤ εκτιμά ότι η ύφεση στην παγκόσμια οικονομία το 2020 θα είναι «τουλάχιστον τόσο άσχημη όσο κατά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 ή και χειρότερη». Σύμφωνα με έκθεση της Morgan Stanley, η ύφεση στην Ελλάδα θα είναι της ίδιας τάξης (5,3%). Οι αγορές μετοχών και ομολόγων καταρρέουν με μεσοσταθμικές απώλειες περί το 30%.

Όλα αυτά είναι αρκετά για να δείξουν το μέγεθος και την ένταση της κρίσης.

Οι συνέπειες θα είναι πολύ σοβαρές και θα προσομοιάζουν με την κρίση του 1929 (σε ποιο βαθμό, θα το δείξουν οι προσεχείς μήνες): εκτίναξη της ανεργίας, επέκταση της φτώχειας, επιδείνωση των εργασιακών σχέσεων και δικαιωμάτων, απότομη αύξηση του ποσοστού των ανθρώπων που η επιβίωσή τους θα εξαρτάται από την επιδοματική πολιτική του κράτους στο πλαίσιο της στρατηγικής διαχείρισης των «περιττών» πληθυσμών.

7. Για να αποτρέψουν μια καταστροφική διαδικασία χρηματοπιστωτικής κατάρρευσης, αλυσίδας χρεοκοπιών (τραπεζών, κρατών, «θεσμικών επενδυτών») και βαθιάς ύφεσης, οι κεντρικές τράπεζες πήραν πρωτοφανή μέτρα νομισματικής πολιτικής (μηδενίζοντας τα επιτόκια και προσφέροντας τεράστιες ποσότητες φτηνού χρήματος με τη μορφή ρευστότητας αλλά και προγραμμάτων «ποσοτικής χαλάρωσης» με αγορά κρατικών και εταιρικών ομολόγων και μετοχών, ενώ άρχισε να γίνεται λόγος και για αγορά δομημένων παραγώγων!). Η οξύτητα της κρίσης όμως ανάγκασε πολύ σύντομα τις κυβερνήσεις να ακολουθήσουν με προγράμματα κρατικού παρεμβατισμού: Το ECOFIN ήρε και επίσημα την ισχύ του Συμφώνου Σταθερότητας και οι χώρες-μέλη της ΕΕ ενεργοποιούν προγράμματα κρατικών δαπανών ύψους, για την ώρα ύψους περί το 2% του ΑΕΠ. Ακόμη και στην υπό σκληρή επιτήρηση Ελλάδα «επετράπη» η λήψη δημοσιονομικών μέτρων ύψους άνω του 2% του ΑΕΠ.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, ανάλογα μέτρα λαμβάνονται από ΗΠΑ και Μεγάλη Βρετανία, ενώ το ΔΝΤ ανακοίνωσε ότι είναι έτοιμο να

διαθέσει το σύνολο της δυνητικής χρηματοδοτικής βοήθειας προς χώρες, ύψους 1 τρισ. δολαρίων, καθώς ήδη 80 χώρες ζητούν χρηματοδοτική βοήθεια.

Πρόκειται για το πρώτο κύμα των μέτρων, καθώς είναι πανθομολογούμενο ότι θα απαιτηθούν πολλά περισσότερα.

8. Τα μέτρα αυτά εμπνέονται από τη λογική *whatever it takes* προκειμένου να σωθεί ο καπιταλισμός από τα χειρότερα. Παρόλο όμως που τέτοιας έκτασης κρατικός παρεμβατισμός γελοιοποιεί τα δόγματα περί «αυτορυθμιζόμενης αγοράς», νομισματικής και δημοσιονομικής ορθοδοξίας κ.λπ., δεν πρόκειται για κάποιου είδους στροφή σε πολιτικές αντι-λιτότητας όσον αφορά τις εργαζόμενες τάξεις. Για τους εργαζόμενους υπάρχουν μόνο, στο βαθμό που υπάρχουν, «παράπλευρες ωφέλειες» από τα μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων. Αυτές οι «παράπλευρες ωφέλειες», ανεπαρκείς και επιδοματικού χαρακτήρα, όχι μόνο είναι προσωρινές αλλά εξανεμίζονται από την αύξηση της ανεργίας, τις απολύσεις, την εκ περιτροπής εργασία, την κλιμάκωση της εργοδοτικής αυθαιρεσίας, τη μείωση του εργατικού εισοδήματος, την αύξηση των ιατρικών εξόδων από την αναγκαστική προσφυγή σε υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα υγείας. Ενώ οι κεντρικές τράπεζες και οι κυβερνήσεις επιδοτούν γενναία το κεφάλαιο, για τους εργαζόμενους, τους άνεργους και τους «περιττούς» πληθυσμούς των εξαθλιωμένων επιφυλάσσουν την επιδοματική «παράταση ζωής» στο ελάχιστο ανεκτό όριο. Τέτοιου ακριβώς χαρακτήρα είναι τα μέτρα που ανακοίνωσε και η ελληνική κυβέρνηση διά στόματος του υπουργού Εργασίας Γιάννη Βρούτση.

Αν για το κεφάλαιο είναι η αρχή των μέτρων στήριξης, για τις εργαζόμενες τάξεις είναι η αρχή μιας νέας οδύσσειας, αφού στους επόμενους η ανεργία θα αυξάνεται, η κυβέρνηση θα διαθέτει όλο και μεγαλύτερα ποσά για τις επιχειρήσεις και όλο και λιγότερα για τους εργαζόμενους και τους φτωχούς, ενώ τα δημοσιονομικά ελλείμματα που θα δημιουργηθούν (λόγω αφενός της ύφεσης και αφετέρου της αύξησης των δημοσιονομικών δαπανών), θα φέρουν με μαθηματική βεβαιότητα νέα περιοριστικά μέτρα στο όνομα της χαλιναγώγησης των ελλειμμάτων και του χρέους.

9. Δεν έχουμε αυταπάτες για τα κίνητρα και τις προτεραιότητες της κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη στη διαχείριση αυτής της κρίσης. Είναι μια κυβέρνηση που πρόλαβε στη διάρκεια λίγων μηνών κυβερνητικής εξουσίας να αποδείξει ότι είναι κυβέρνηση ταξικού ρεβανσισμού σε όλη τη γραμμή. Όχι απλώς μια κυβέρνηση νεοφιλελεύθερης αναλγησίας και κοινωνικού δαρβινισμού, αλλά μια κυβέρνηση που επιβάλλει με κρεσέντο επιλογών σε μια σειρά τομείς (κατασταλτικά μέτρα ενάντια στα δημοκρατικά και συνδικαλιστικά δικαιώματα, ρατσισμός, εθνικισμός) μεθόδους διακυβέρνησης και κρατικές πρακτικές που θυμίζουν την προδικτατορική ΕΡΕ, έχοντας συμπήξει συμμαχία με την άκρα δεξιά και τις αντιδραστικές δυνάμεις της Εκκλησίας και εγκολπωθεί υπό τη δική της ηγεμονία και τους φασίστες. Η ιδιαιτερότητα αυτής της κρίσης στην πρώτη της φάση την υποχρεώνει να δείξει ένα πρόσωπο «ανθρώπινο» και «κοσμικό» (παρότι εξάντλησε όλα τα περιθώρια να μην ενοχλήσει το εκκλησιαστικό ιερατείο). Αυτό δεν πρέπει να δημιουργήσει καμία αυταπάτη, καθώς πρόκειται για αναγκαστικές επιλογές στην υπηρεσία των άμεσων προτεραιοτήτων: να σωθεί ο ελληνικός καπιταλισμός από τα χειρότερα και να βγει αλώβητη η ευχέρεια διακυβέρνησης και το κύρος της κυβέρνησης, ενόψει των σκληρών εξελίξεων και των τεκτονικών αλλαγών που έρχονται σαν χιονοστιβάδα.

Πίσω από τη μάσκα του «ανθρώπινου προσώπου» και τη μονοπώληση της επικαιρότητας από το ζήτημα του κορωνοϊού, η κυβέρνηση συνεχίζει το κατασταλτικό της έργο, πριμοδοτεί γενναία τον τομέα της ιδιωτικής υγείας (αγοράζοντας τις «υπηρεσίες» του σε κερδοσκοπικές τιμές αγοράς), πειραματίζεται με εργασιακές μορφές στην εκπαίδευση -και όχι μόνο- οι οποίες έχουν ταξική διάσταση (τηλεδιδασκαλία), «ευκαιρίας δοθείσης» προώθησε το σχέδιο για κλειστά κέντρα-φυλακές προσφύγων στα νησιά, ενώ με την εξειδίκευση των μέτρων της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου προχώρησε ήδη στο πρώτο αντεργατικό μέτρο ευρείας κλίμακας παρέχοντας στα αφεντικά το δικαίωμα για μονομερή μείωση μισθού 50% με μείωση του ωραρίου για 6 μήνες (και βλέπουμε...).

Με αυτή την «ευκαιρία» ο Μητσοτάκης ανέστειλε το πάγωμα

πολιτικής επιστράτευσης και επίταξης κατά τη διάρκεια απεργιών και την υποχρέωση του εργοδότη να καταχωρεί ηλεκτρονικά στο ΠΣ Εργάνη τις τροποποιήσεις του χρόνου εργασίας των εργαζομένων, τις υπερωρίες και την υπερεργασία.

Ήδη έχει ξεκινήσει ένα πογκρόμ κατά των εργαζομένων, των θέσεων εργασίας και των εργασιακών δικαιωμάτων τους. Δεκάδες χιλιάδες είναι οι απολύσεις, οι υποχρεωτικές άδειες με ή χωρίς αποδοχές. Τα Μέσα Ατομικής Προστασίας είναι ανύπαρκτα στους περισσότερους εργασιακούς χώρους, δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα.

10. Η κρίση αναδεικνύει με έμφαση την ανάγκη πολιτικής απέναντι σε ειδικές κατηγορίες «ευπαθών ομάδων», όπως οι γυναίκες, οι πρόσφυγες και οι φυλακισμένοι/ες. Το «Μένουμε σπίτι» αυξάνει κατακόρυφα τον αριθμό των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας κατά γυναικών και παιδιών ενώ έχουμε και κρούσματα γυναικοκτονιών. Οι πρόσφυγες/ισσες, στοιβαγμένοι σε άθλιες συνθήκες στα κέντρα κράτησης, κινδυνεύουν με εκατόμβη θυμάτων. Οι κρατούμενοι/ες στις φυλακές, το ίδιο. Η πολιτική της κυβέρνησης είναι όχι μόνο παντελώς αδιάφορη, αλλά και ανάλητη. Με τη στάση της νομοθετικά και θεσμικά, αλλά και το δημόσιο λόγο της έδειξε τις προθέσεις της όσον αφορά τη θέση της γυναίκας και το σεξισμό, και τώρα, μπροστά στη σεξιστική βία, σιωπά. Για τους πρόσφυγες/ισσες αδιαφορεί για τον τρομακτικό κίνδυνο που διατρέχουν. Αντί να πάρει μέτρα άμεσου απεγκλωβισμού από τη Μόρια και τα άλλα κέντρα κράτησης με μεταφορά τους σε νοικιασμένα καταλύματα αλλά και απρόσκοπτης ισότιμης πρόσβασής τους στο δημόσιο σύστημα υγείας, βρήκε την ευκαιρία να κυρώσει την ΠΝΠ για επίταξη περιοχών στα νησιά όπου θα κατασκευαστούν κλειστά κέντρα κράτησης. Όσο για τους φυλακισμένους/ες, ανακοίνωσε κάποιας μορφής ανεπαρκή αποσυμφόρηση των φυλακών.

11. Σε αυτή τη φάση όλα καθορίζονται και «φιλτράρονται» μέσα από την κρίση δημόσιας υγείας. Όσον αφορά τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης είμαστε ακόμη στην «αρχή της αρχής». Καθώς εμπεδώνεται η εκτίμηση ότι η κρίση δημόσιας υγείας θα διαρκέσει όλο το 2020 και ότι οι συνέπειες της οικονομικής

κρίσης θα είναι δραματικές, προδιαγράφονται συνθήκες μείζονος κοινωνικής κρίσης και σκληρή ταξική αντιπαράθεση. Το «ανθρώπινο» πρόσωπο των κυβερνήσεων (μαζί και της κυβέρνησης Μητσοτάκη) θα ξεθωριάζει ραγδαία, η ήδη ανισόμετρη σχέση ανάμεσα στις επιδοτήσεις για το κεφάλαιο από τη μια και στις επιδοματικού χαρακτήρα «παράπλευρες ωφέλειες» για τους εργαζόμενους και τους φτωχούς από την άλλη θα γίνεται όλο και πιο ανοιχτά μονομερής και μεροληπτική υπέρ του κεφαλαίου, τα αντεργατικά μέτρα θα κλιμακώνονται.

Σε τέτοιες συνθήκες και μπροστά σε τέτοιες προδιαγραφόμενες εξελίξεις, για τις εργαζόμενες τάξεις, τα κινήματα αντίστασης και την Αριστερά το «κίνδυνος και ευκαιρία» ισχύει απόλυτα και ως προς τους δύο όρους του. Ισχύει επίσης απόλυτα το «χθες ήταν νωρίς, αύριο μπορεί να είναι αργά»: πρέπει να γίνουν πολλά πράγματα όχι μόνο με το «σωστό τρόπο» αλλά και στο «σωστό χρόνο». Καθώς η κρίση είναι καθολική και πολυεπίπεδη, τα «μέτωπα» και αυτά που πρέπει να γίνουν είναι πολλά:

- Άμεσα, θα πρέπει να αποκαλυφθεί ότι η κυβερνητική στρατηγική στην αντιμετώπιση της κρίσης δημόσιας υγείας είναι όχι μόνο υποκριτική αλλά και εγκληματική. Αυτό σημαίνει όχι μόνο προπαγανδιστική δραστηριότητα και μάχη ιδεών, αλλά και εφευρετικότητα σε μορφές δράσης και πρωτοβουλίας, υποστήριξη απεργιακών πρωτοβουλιών για την προάσπιση της υγείας των εργαζομένων κ.λ.π.
- Καθώς η κρίση θα διαρκέσει και θα επανέλθει, πρέπει η υπεράσπιση του δημόσιου συστήματος υγείας να γίνει κεντρικό ζήτημα για όλο το εργατικό κίνημα και την Αριστερά. Με αιτήματα μαζικές προσλήψεις γιατρών και νοσηλευτικού προσωπικού, άμεση ενίσχυση των υποδομών (νοσοκομεία, ΜΕΘ, ιατρικός εξοπλισμός), εθνικοποίηση του ιδιωτικού τομέα της υγείας, αύξηση των στρατηγικών αποθεμάτων σε αντιδραστήρια και υλικό, αύξηση δημόσιων δαπανών για έρευνα από δημόσιους φορείς. Με κέντρο αυτό το ζήτημα, θα πρέπει να ξεδιπλωθεί μια γενικότερη καμπάνια των μαχόμενων συνδικάτων/συνδικαλιστικών

παρατάξεων για την αποεμπορευματοποίηση όχι μόνο της υγείας αλλά και της παιδείας, όπου οι ταξικοί φραγμοί και η ιδιωτικοποίηση έχουν κλιμακωθεί.

- Το άλλο μεγάλο μέτωπο είναι ο εργατικός μισθός, το δικαίωμα στην εργασία, τα εργασιακά δικαιώματα. Σε συνάρτηση με αυτό, θα χρειαστεί να αναληφθούν πρωτοβουλίες αλληλεγγύης και στήριξης άνεργων και φτωχοποιούμενων στρωμάτων.
- Το τρίτο μεγάλο μέτωπο είναι τα δημοκρατικά δικαιώματα, οι πολιτικές και κοινωνικές ελευθερίες.
- Καθώς η ένταση της κρίσης ως κρίσης δημόσιας υγείας από κάποιο σημείο και ύστερα θα υποχωρεί ενώ ταυτόχρονα θα αναδεικνύονται βίαια οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης, θα πρέπει να τίθεται με όλο και μεγαλύτερη έμφαση τα γενικότερα ζητήματα: Να πληρώσει το κεφάλαιο/οι κερδοσκόποι κι όχι οι εργαζόμενοι/ες – να διαγραφεί το χρέος των φτωχών νοικοκυριών αντί να κλείνουν οι κεντρικές τράπεζες τα ανοίγματα των hedge funds και κάθε λογής κερδοσκόπων – να διαγραφεί το χρέος του παγκόσμιου Νότου αντί για νέα βάρβαρα προγράμματα λιτότητας του ΔΝΤ – να καταργηθεί μόνιμα το Σύμφωνο Σταθερότητας – όχι σε νέα μνημόνια. Όλα αυτά έχουν προπαγανδιστικό μεν αλλά συγκεκριμένο κι όχι αφηρημένο-συνειρμικό χαρακτήρα, αφού υποστηρίζουν μια μάχη πολιτικής κατεύθυνσης: να πληρώσει το κεφάλαιο κι όχι οι εργαζόμενοι/ες.
- Στις νέες συνθήκες, θα επανέλθουν από άλλο δρόμο τα «πάγια» μέτωπα με το ρατσισμό, τον εθνικισμό, το φασισμό. Θα ήταν αυταπάτη να πιστέψουμε ότι αυτό που ζήσαμε μόλις πριν από 3 βδομάδες έχει μπει οριστικά ή έστω για πολύ καιρό σε παρένθεση. Η πραγματική παρένθεση, κι αυτή προπαγανδιστικού χαρακτήρα, είναι το «ανθρώπινο» προσωπείο της κυβέρνησης. Η συμμαχία της με την άκρα δεξιά, τον εκκλησιαστικό σκοταδισμό και τους φασίστες θα επανέλθει.

12. Η κλίμακα των διακυβεύσεων και της αντιπαράθεσης απαιτεί

κατεπειγόντως τη συγκέντρωση δυνάμεων στις μάχες. Σε όλα τα μέτωπα που προαναφέρθηκαν, μπορούν να «χτυπήσουν μαζί» για τον ίδιο στόχο δυνάμεις ευρέος φάσματος της Αριστεράς και του κινήματος. Αλλού με ad hoc συντονισμό, αλλού με πιο δομημένες κοινές πρωτοβουλίες. Ιδιαίτερα σε μια τέτοια περίοδο, η αναζωογόνηση της Αριστεράς και του μαχόμενου εργατικού κινήματος απαιτεί συσπειρώσεις μάχης – τα μέτωπα με μέγιστο συμφωνίες και με χαρακτήρα εν αναμονή εκλογικών πλατφορμών δεν «τραβάνε» σε τέτοιες ανηφόρες. Η ταξική αντεπίθεση θα χτιστεί με όπλο το ενιαίο μέτωπο. Και οι προοπτικές μιας μαζικής αντικαπιταλιστικής και επαναστατικής αριστεράς θα χτιστούν στο δρόμο και σε πραγματικές συγκλίσεις σε μια συνολικότερη πολιτική γραμμή μάχης στην περίοδο.